

bergeend. Kluten en oeverlopers moeten wij zoeken op de oude kiezeloevers.

Voorbij een pas beëindigde grindontginning belanden wij op de Annedijk, die naar De Laak voert, voorbij het Sint-Annakapelletje onder zware lindebomen. De Laak is een typisch dijkstraatdorp, met voorgevels van de huizen gericht op het westen, het water. Nu is het niet ver meer tot Walborg, eens een weids kasteel, gebouwd door Graaf Herman Frederik van den Bergh, die in 1632 in het geheim te Stevensweert huwde met de — naar het oordeel van haar vader — te jeugdige abdis van Thorn, de schone Josine Walburga van Rochefort. Daarom moest de voortvarende Herman Frederik nog enkele jaren wachten, eer hij haar als zijn gemalin in het grafelijke kasteel mocht binnenvoeren.

Jammer dat de Walborg, die wij nog in zijn glorie hebben gekend, het lot heeft getroffen van zovele Limburgse kastelen. Het kwam heelhuids door de Franse revolutie, maar na de eerste wereldoorlog raakte het in verval. Het werd verkocht en voor driekwart afgebroken. De tweede wereldoorlog vernielde de rest: de oostelijke vleugel en de grote graanschuur. Nu is er niets meer over dan de ruïne van wat eens vorstelijke paardenstallen waren: een hoop baksteen, een brok muur, en grote stukken vaal mooi bekapte arduinse steen van de dakfries. De vroegere lusttuin, met eeuwenoude bomen, o.a. zeldzame coniferen, is herschapen in een boomgaard. De grachten, die het adellijke goed omgaven, staan droog. Zij zijn zeker nog interessant voor botanici en entomologen. Wij vonden er o.a. het kleine springzaad, *Impatiens parviflora*. Er bloeit weelderig de beemdooievaarsbek, *Geranium pratense*, en onlangs vond ik er de prachtige morielje, *Morchella esculenta*. Eenmaal ving ik in de buurt de Phegea-vlinder, *Syntomis phegea*.

Hier zijn wij weer vlak bij de Maas, waar men tegen de hoge oever een begroeiing heeft aangebracht en een breed zandstrand, om uitholling en afkalving te voorkomen. Na hier een poosje te hebben gebotaniseerd komen wij over een dijkweggetje voorbij het geboortehuisje van Catharina Daemen, stichteres van de Franciscanessen van Heythuizen. Rechts van de Lakerdijk is men al enkele jaren bezig de Laker Koevei te ontgrinden. Mogelijk vinden wij er langs

de Maasoever nog ongewone planten en insecten.

Tenslotte belanden wij aan het, wellicht enige, voorbeeld, dat wij nog bezitten van de burgerlijke Maaslandse renaissance, het „Geudje” in de volksmond, dat vooral merkwaardig is door een laat-gotische westgevel en kruisgewelven in de benedenverdieping. Eens was het de woning van de Poolse kolonel Esteban Etienne Initza Pavinowitz, die in 1699 van de Spaanse koning Karel II een uitgestrekt gebied ten geschenke kreeg in de gemeente Echt, het tegenwoordige Lilbosch. Het „kasteel” ligt heel vredig tussen de appel- en perebomen. In de voortuin groeit nog de karmozijnbes, *Phytolacca decanda*, waarvan het vruchtsap vroeger gebruikt werd om wijn te kleuren.

Na een kort oponthoud wandelen wij van hier door de dorpstraat van Ohé, op een oude kaart aangegeven als Op gen Aue, lommerrijk door de weelderige bomengroei: appel-, pere- en kersebomen en notelaars. Daar zal na een — als de tijd het toelaat — landelijke dronk, de bus ons weer opwachten om ons naar station Echt terug te brengen.

Moge een zonnige dag in dit aantrekkelijke stukje Limburg ons een prettige en leerzame excursie bezorgen.

VERSLAG VAN DE MAANDVERGADERINGEN

te Maastricht op 1 mei 1963.

Bij de opening begroet de voorzitter, Dr. Kruytzer, in het bijzonder de wethouder van onderwijs, Mr. W. Korn, als ook de familie Grégoire, waaronder helaas mevrouw Grégoire ontbreekt, ten gevolge van een ernstige ziekte. Hij verleent vervolgens het woord aan de heer Grégoire. Deze geeft een historisch overzicht over het ontstaan van zijn herbarium.

„In 1931 moest mijn oudste dochter als leerlinge van de R.K.H.B.S. der Eerw. Zusters Ursulinen een schoolherbarium aanleggen. Een eenvoudig kartonnen mapje met opplakvellen en kleine etikettes moest worden aangeschaft. De leerlingen moesten dan planten zoeken en determineren, liefst zoveel, dat alle 100 opplakvellen bezet werden. Daar mijn dochter wist, dat ik in

mijn eigen H.B.S.-tijd (1905—1910) steeds een bijzondere voorkeur had gehad voor natuurlijke historie en meer speciaal voor planten, en dat ik al jaren lid was van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg en op de vergaderingen van dit genootschap reeds meermalen mededelingen over planten had gedaan, kwam zij al spoedig met het verzoek haar met dit karweitje te helpen.

Natuurlijk weigerde ik dit niet, en al doende kwam de oude liefde uit mijn eigen H.B.S.-tijd weer terug, en al gauw waren niet slechts de 100 blaadjes gevuld, maar werden velletjes dun karton, afkomstig van afgedankte archiefmapjes en later vellen dun bruin papier gebruikt.

Het begin was dus zeer primitief en het was nog niet de bedoeling om er serieus mee door te gaan. Maar op een bepaald moment kreeg het mij toch zodanig te pakken, dat ik besloot het geval geheel aan mij te trekken en er wel serieus mee door te gaan, te meer omdat Rector J. o. s. C r e m e r s z.g. mij op zijn unieke wijze stimuleerde om door te zetten. Ik heb toen nog overwogen om geheel van voren af aan te beginnen, maar achteraf leek het mij toch aardiger om het historisch gegroeide te handhaven.

Aanvankelijk werden hoofdzakelijk planten verzameld op grondgebied van de gemeente Maastricht (vooral St. Pietersberg en Cannerbos), maar langzamerhand werden de speurtochten uitgebreid over geheel Zuid-Limburg en verder. Toch zijn verreweg de meeste planten uit Zuid-Limburg afkomstig.

Veel steun ondervond ik hierbij van wijlen Rector C r e m e r s, alsook van Dr. A. d e W e v e r uit Nuth (†). Vooral deze laatste bracht mij op het spoor van allerhande zeldzaamheden en was steeds bereid mij te helpen bij de determinatie. Ook veel steun ondervond ik van Dr. P. V e r m e u l e n te Amsterdam, die meer speciaal hulp verleende bij het determineren van Orchidaceeën. Diverse van zijn schriftelijke determinaties zijn bij de betrokken planten aanwezig. Verder heb ik steeds veel medewerking gehad van de Heren Dr. S. J. v a n O o s t r o o m en Th. R e i c h g e l t, verbonden aan het Rijksherbarium te Leiden, die vooral in de laatste jaren honderden meest buitenlandse planten voor mij determineerden, resp. reviseerden. Zeer veel dank ben ik ook verschuldigd aan Prof. Dr. J. J. G. P r i c k te Nijmegen en zijn

echtgenote, die mij niet alleen op de hoogte brachten van aan hen bekende mooie groeiplaatsen, maar mij ook legio malen medenamen om ze per auto te bezoeken, waardoor ik niet alleen in eigen omgeving, maar o.a. ook in die van Nijmegen en vooral ook in België, Luxemburg, en Noord-Frankrijk mooie botanische gebieden kon bezoeken. Ook aan Prof. P. M a r é c h a l te Luik dank ik de aanwijzing van menige interessante plek in België, terwijl mijn beste vriend, Apotheker J a c q. P e t i t te Wonck (B.) mij en mijn metgezellen, de heren H. W i l l e m s en L. L e y s e n, vele malen medenam in zijn auto om ons in Oostelijk België, in het Groot-Hertogdom Luxemburg en in de Eifel de hem bekende mooie „stations” te tonen.

Wat in mijn herbarium aan zeldzaamheden uit bovenvermelde streken aanwezig is, heb ik in hoofdzaak aan de genoemden te danken. Voorts verzamelde ik nog al een en ander op buitenlandse reizen, o.a. in Lourdes en omgeving, aan het Gardameer, in Tirol, Salzkammergut, Vorarlberg, in het Schwarzwald, enz.

Een overzicht van buitenlandse planten vindt men in een afzonderlijk mapje, waaruit blijkt, dat ik tot en met 1962 verzamelde: in België 350 stuks, in Oostenrijk 160 stuks, in Duitsland 75 stuks, in Frankrijk 100 stuks, in Italië 50 stuks, in Luxemburg 45 stuks, in Zwitserland 10 en in Lichtenstein een stuk. Dit zijn over het algemeen planten, die in ons land niet, ofwel zeer zeldzaam worden aangetroffen.

In dit mapje vindt men ook een overzicht van planten met afwijkingen, bijv. fasciaties, kleurverschillen, pilorie, „hen-and-chicken-vorming”, en derg., 70 st., albino's 50 st., gallen 30 stuks.

Aan planten van Nederlandse groeiplaatsen zijn ruim 5000 stuks aanwezig. Verschillende soorten zijn in meer dan een exemplaar aanwezig. Meestal is dit wijl ze van diverse groeiplaatsen afkomstig zijn, of afwijkingen als hiervoor genoemd vertonen.

In het begin van 1962 moest ik tot mijn schrik constateren, dat vele honderden planten in mijn herbarium waren aangevreten door de larven van de museumkever. Hieronder waren 200 exemplaren zo ernstig beschadigd, dat ze ontoonbaar waren geworden, en vernietigd zijn. Hierbij waren verschillende zeer zeldzame exemplaren, waarvan ik nog slechts weinige weer heb kunnen vervangen.

Het uitschudden en doden van de larven vorderde vele tientallen uren van geduldig en oplettend werken. Daarna is in overleg met de directeur van het Natuurhistorisch Museum alhier, Dr. Kruytzer, de hele collectie naar dit museum overgebracht, en in de gaskist geplaatst, waar, naar mag worden aangenomen, de eventueel nog in leven gebleven vijanden zijn gedood. Aan Dr. Kruytzer en zijn beide helpers betuig ik gaarne mijn oprechte dank.

Dit voorval deed mij besluiten om het herbarium, eerder dan aanvankelijk mijn bedoeling was, aan het Natuurhistorisch Museum over te dragen, daar het hier m.i. veiliger kan worden behoed, in principe draag ik ook al mijn boeken over.

Ik verzoek U, Mr. W. Korn, dit herbarium te willen aanvaarden als een geschenk aan de gemeente, en hierin te willen zien een blijk van dankbaarheid, omdat ik heel mijn leven lang in deze gemeente heb mogen werken. Ik verwacht dat het van belang zal kunnen zijn voor de geschiedenis van de flora van ons gewest, omdat er veel soorten in aanwezig zijn van vindplaatsen, die inmiddels verloren zijn gegaan".

De Wethouder van Onderwijs Kunsten en Wetenschappen van Maastricht, Mr. W. Korn, krijgt onmiddellijk het woord, en aanvaardt de schenking namens het gemeentebestuur behoudens goedkeuring door de gemeenteraad en gedeputeerde staten. Hij prijst de grote liefde, de vasthoudendheid en de kennis van zaken, waarmee zijn goede oude vriend, Leo Grégoire, dit herbarium als het werk van zijn leven heeft bijeengebracht. Hij voorziet dat dit herbarium een grote rol zal gaan spelen bij de vorming en opvoeding van de jeugd van Maastricht. Als blijk van waardering biedt hij namens het gemeentebestuur het boekwerk aan: „Land zonder Grenzen".

De voorzitter dankt de wethouder voor zijn waarderende woorden en richt zich vervolgens tot de heer Grégoire: „U hebt ons verteld over de groei en ontwikkeling van uw herbarium. Hierin hebben wij kunnen beluisteren de groei van U als botanicus. Ongeveer 40 jaren geleden zijt gij lid geworden van het Natuurhistorisch Genootschap. In het begin dorst gij Uw stem nog niet laten horen in het koor van de erkende botanici van ons genootschap, maar langzamerhand hebt gij die schuchterheid weten te over-

winnen. Gij hebt U niet beperkt tot het verzamelen van planten, maar gij hebt er een studie van gemaakt en dat is Uw levenswerk geworden. Ik mag gerust wel zeggen, dat U bij de systematici in den lande hoog staat aangeschreven. En wij, leden van het genootschap, hebben van Uw studie en Uw werk het meest kunnen profiteren. Ik zeg U namens allen hartelijk dank voor deze belangrijke deelname aan ons werk.

En vandaag, Mhr. Grégoire, hebt gij het resultaat van Uw studie en werk, neergelegd in een uitgebreid herbarium, tegelijk met de daarbij behorende boekerij, geschonken aan het Natuurhistorisch Museum. Het is een herbarium, dat velen met vrucht zullen raadplegen, want het is uitstekend geconserveerd en gedocumenteerd. Dat de orchideeën een heel bijzondere plaats innemen zal iedereen, die U kent, begrijpen.

Het zal U ongetwijfeld toch wel een beetje zwaar gevallen zijn, afscheid te nemen van Uw dierbaar bezit, maar gij hebt dit besluit nu reeds willen nemen in het belang van de wetenschap. De wethouder van onderwijs heeft U de dank vertolkt van de gemeente Maastricht. Als voorzitter van het Genootschap en directeur van het Museum zeg ik oprecht dank voor dit kostbaar geschenk".

„Dames en Heren, niemand van U zal zich er over verwonderen, dat het bestuur van het Genootschap in zijn vergadering van 5 april j.l. besloten heeft de heer Grégoire te benoemen tot Lid van Verdienste."

De heer Grégoire dankt met enkele woorden voor het geschenk van het gemeentebestuur en voor de eer hem aangedaan door het bestuur van het genootschap. Aan een lidmaatschap van verdienste heeft hij in de allerlaatste plaats gedacht. Dat komt mensen toe „van groter portuur en betekenis" dan hij. Vervolgens demonstreert hij zijn collectie orchideeën, waarnaar zijn belangstelling steeds in het bijzonder is uitgegaan.

De heer Geurts toont een bastaard, die in zijn tuintje op is gekomen, en is ontstaan uit *Primula elatior*, slanke sleutelbloem, en een stengelloze gekweekte soort met roodbruine bloemen. De bastaard bezit bloemen op een lange stengel zoals *Pr. elatior*, maar zij hebben vooral aan de buitenkant een mengeling van geel en rood. Een andere bastaard heeft lichtgele bloemen in wijd uitstaande schermen, maar zij staan wijd open en hebben de grootte van de gekweekte soort.

De heer **Hensels** heeft een vindplaats van *Primula acaulis*, stengelloze sleutelbloem, in het bos van Elsloo. In een van de daar verpachte weiden is ter bestrijding van slechte grassen gespoten, terwijl in deze weide *Orchis praetermissa* en *O. militaris* voorkomen. Hij maakt zich bezorgd over het lot van deze orchideeën, terecht naar de heer **Gijtenbeek** opmerkt. Het gif dat de grassen moet doden, zal ongetwijfeld ook funest zijn voor orchissoorten. De heer **W. Otten** toont de kleine schubwortel, *Lathraea clandestina*, gevonden in Zuid-Frankrijk. Een veldje met deze blauwe bloemen doet aan crocussen denken. De planten bezitten geen bladgroen, en woekeren op boomwortels. De plant komt niet voor in Nederland, wel in België.

De heer **Kemp** heeft vogelwaarnemingen: De stormmeeuw, *Larus canus*, is op de Maas in Zuid- en Midden-Limburg tussen eind november en eind maart niet zo zeldzaam. Maar dit jaar zag hij nog stormmeeuwen in april, o.a. op 27—IV een adult ex. bij Roermond en op 30—IV een onvolwassen ex. bij Stevensweert. Op 7—IV zag hij vier kemphanen, *Philomachus pugnax*, bij elkaar ten noorden van Roermond. Bij Grevenbicht waren er op 30—IV nog zes knobbelzwanen, *Cygnus olor*, waarvan een in onvolwassen klee. Een vogelsoort, die men zelden in het binnenland te zien krijgt, is de kluut, *Recurvirostra avosetta*. Op 21—IV vlogen er drie uit het Maasdal op bij Petit-Lanaye (B.) over het grondgebied van Eysden.

Tenslotte doet de heer **Geurts** nog enkele mededelingen: In Echt zijn deze winter veel buizerden gesneuveld, vooral direkt na de vorst, dus toen het begon te dooien. Ruim 20 gevallen kwamen hem ter ore, alleen uit Echt.

Een merkwaardig voorbeeld van dubbelparasitisme is het insect *Trigonalys hahni* Spin., dat enkele malen in Limburg werd gevangen, o.a. door Prof. Sanders en Br. Arnoud (Maandblad 1954, p. 56). In de literatuur wordt dit dier vermeld als zeldzaam in heel Europa. Schmiedeknecht plaatst dit dier als zesde familie tussen de bladwespen en de sluipwespen. (Die Hymenopteren Nord- und Mittel-Europas, Jena 1930).

Op het eerste gezicht meent men met een graafwesp te doen te hebben: een glimmend zwart insect met lange draadvormige meerledige (± 25) sprieten. Maar het kopschild en de

inplanting van de sprieten hebben meer van een grote sluipwesp. Het grote punt van overeenkomst met sluipwespen vormen echter de poten, die van een dubbele dijring zijn voorzien. Dat ze toch niet bij de Ichneumoniden werden ingedeeld kwam door het ontbreken van een zichtbare legboor of een angel. Daarom is het ook erg moeilijk, mannetje en vrouwtje te onderscheiden. De heer Geurts verzamelde vijf ex. in De Doort te Echt op 1—VIII-1962 op braambladeren. Een mannetje en een wijfje schenkt hij voor de museumcollectie. Schmiedeknecht noemt als gastinsekten de sluipwespen *Ophion* en *Trogus*. Van de laatste is bekend dat ze parasiteert op de rupsen van *Agrotis*. Oudere schrijvers beweren, dat *Trigonalys* parasiteert in nesten van *Vespa* en *Polistes*. Dit zou nader moeten worden onderzocht.

Van de heer A. W. P. Maassen ontvingen wij de volgende belangrijke mededeling: Op 29 april van dit jaar werd te Montfort (Midden-Limburg) dood aangetroffen een exemplaar van de Grijsz grootoorvleermuis, *Plecotus austriacus* Fischer. Dit is het derde exemplaar voor Nederland. De beide andere dieren werden gevonden resp. te Geulle (een wijfje) in maart 1940 en te Maastricht (een mannetje) op 8 februari 1962 bij kasteel Neercanne. Het bovengenoemde exemplaar van Montfort, een wijfje, werd gedetermineerd door de heer Drs. P. J. H. van Bree, die over dit dier de volgende maten en bijzonderheden opgeeft: onderarm lengte 42,3 mm, oorlengte 36 mm, traguslengte 18,7 mm, tragusbreedte 5,8 mm, lengte voet 6,9 mm, lengte duim 4,5 mm, gewicht 6 gr. De tragus (oordeksel) is gepigmenteerd en de snuit is donker gekleurd.

Door bovenstaande mededeling is de mening achterhaald, dat de grijsz grootoorvleermuis in Zuid-Limburg vermoedelijk de noordpunt van haar verspreidingsgebied zou hebben bereikt. In het tijdschrift Beaufortia van deze maand (no 113, vol. 10, 7-18) wordt dit dier besproken door P. J. H. van Bree en Beatrice Dulic in een artikel: „Notes on some specimens of the genus *Plecotus* Geoffroy 1918 (Mammalia, Chiroptera) from the Netherlands”.

In de „Aachener Volkszeitung” van 25 april 1963 lazen wij nog een andere voor ons belangrijke mededeling, nl. het voorkomen van de Wilde kat, *Felis silvestris* Schreber, in de Kreis

Monschau (Eifel). In een artikel „Wildkatze wird in der Eifel heimisch” wijst **Christoph Wendt** er op, dat de wilde kat vóór de inwerkingtreding van de rijkswet ter bescherming van dit dier in 1934 slechts in weinig exemplaren voorkwam in de Harz, Oberbayern en in de Hunsrück. Nadien heeft de wilde kat de Eifel heroverd. Reeds enkele jaren na 1934 werd het dier aangetroffen in het Zuidelijk deel van de Eifel. In de laatste jaren, vooral in de laatste winter, zijn meerdere exemplaren waargenomen in de uitgestrekte bossen van de Kreis Monschau, en wel in het gebied Rothekeuz-Wahlerscheid en ook even over de Belgische grens bij Rocherath. Dit bericht is voor ons belangrijk, wanneer wij bedenken, dat de vindplaats van de eerste echte wilde kat in ons land, Heerlen, slechts 40 km van Monschau verwijderd is.

En tenslotte nog een *rectificatie*, die reeds eerder geplaatst had moeten worden. In het eerste nummer van deze jaargang op blz. 2 (2e kolom, 17e regel van boven) staat als datum van de vangst van het roodborstje uit Zweden vermeld 3 januari 1963. Dit moet zijn 3 maart 1962.

te Heerlen, op 8 mei 1963

De heer **Bult** bespreekt nu uitvoerig het gezichtsvermogen van uilen naar aanleiding van mededelingen in de vorige vergadering. De proefnemingen over het vangen van prooi, die daar besproken werden, zijn uitgevoerd door de Amerikaanse onderzoeker **Dice**. Ze vonden niet plaats bij absolute duisternis, maar bij zulk zwak licht, dat het menselijk oog geen verschil meer zag tussen de kleurvariëteiten van muizen. Uit deze proeven bleek, dat uilen hun prooi niet alleen op het gehoor, maar ook met het gezicht vangen. Dat bijv. de kerkuil ook bij volledige duisternis zijn prooi kan vinden, bleek uit proeven genomen aan de Harvard-Universiteit. Door gebruik te maken van een verrekijker waarmee men ook in het donker kon zien door middel van infra-rode stralen, zagen de onderzoekers dat de uil ogenblikkelijk reageerde, als men een muis losliet. Hoewel de vogel niet in staat was de prooi te zien, volgde hij met de kop de bewegingen van het diertje, dat werd gegrepen toen het ophield met rennen.

De heer **Bult** heeft ook vogelwaarnemingen: In de Ospelerpeel: op 21-III-1963 ongeveer 280 grutto's, gezien door de heer **de Veen**; op 17-IV-1963 porseleinhoen op vier plaatsen gehoord, samen met de heer **de Veen**. In het Kapellerbos te Schaesberg werd op 17-IV-1963 een vuurgoudhaantje gehoord. In de daarop volgende dagen is het dier ook enkele malen gezien, o.a. door de heer **Coonen**; op 20-IV-1963 zat er een bonte vliegenvanger. Te Heerlerheide bij mej. **Blankevoort** op het terrein: op 20-IV de eerste braamsluiper; op 24-IV gierzwaluw; van 27 t/m 30-IV een mannetje woudaapje, ook waargenomen door de heer **Coonen**; Op 5-V een draaihals, ook waargenomen door mej. **Blankevoort** en de heer **Coonen**; verder een rietzanger; op 6-V twee putters; vanaf 27-IV tot heden houdt er zich ook een paartje bonte vliegenvangers op. Op 9-IV werd de eerste koekoek gehoord te Schinnen door de heer **de Veen**; op 14-IV een zwartkoptuinfluter in het Savelsbos te Gronsveld; op 17-IV een nachtegaal te Susteren, gehoord door de heer **de Veen**.

Van de Appelvink vermeldt de „Avifauna van Nederland”, dat het een schaarse broedvogel is, voornamelijk in het midden, oosten en zuiden van ons land (50-250 broedparen). In Zuid-Limburg is het aantal broedgevallen de laatste jaren toegenomen.

Dr. Dijkstra is verheugd te vernemen, dat het broeden van deze vogel in ons land toch niet zo zeldzaam is als hij en anderen gedacht hadden. Enige jaren geleden stond er in een tijdschrift een verzoek om broedgevallen van de Appelvink te verstrekken en deze oproep deed toch wel zeer sterk vermoeden, dat deze vink in ons land uiterst zelden broedt. Spr. legt de vogelkenners een nieuwe vraag voor. Eind februari hoorde hij enkele strofen uit de zang van de wiewaal, deze zang ging direkt over in dat van de merel. Nu is zijn vraag de volgende: is deze merel kortgeleden in het overwinteringsgebied van de wiewaal geweest en heeft hij daar dat wijsje aangeleerd? Dit is niet waarschijnlijk, want de wiewaal overwintert in Midden-Afrika en bovendien zingt hij ook gedurende die tijd? Van de merel mogen we gerust aannemen, dat hij in ons land overwintert heeft. Moeten wij nu veronderstellen, dat hij dat wiewalenliedje in de zomer 1962 geleerd heeft en dat steeds onthou-

den heeft? De heer **Bult** antwoordt hierop, dat verschillende vogelsoorten andere nabootsen en zulk een nieuw aangeleerd wijsje wordt steeds herhaald.

De heren **Mientjes** en **Dijkstra** hebben in een koeiendrinkbak in België een 10-tal volwassen landsalamanders aangetroffen. Deze konden, nadat ze hun nakomelingschap 'ter wereld' gebracht hadden, door de hoge rand van de bak deze niet meer verlaten. Ze werden hieruit in vrijheid gesteld, echter enkele larven van deze soort werden voor studie meegenomen en aan de vergadering getoond. Opmerkelijk is, dat de volwassen landsalamander een rolronde staart heeft, terwijl zijn larven een brede zwemstaart bezitten. **Br. Arnoud** merkt op, dat deze verandering ook min of meer optreedt bij watersalamanders, zodra ze na het eierenleggen het water verlaten.

De heren **Coonen** en **Sterken** brachten een aantal voorjaarsplanten 'ter vergadering, o.a. *Primula elatior* en *veris*, slanke- en gewone sleutelbloem. De eerste soort groeit hier algemeen op vochtige plaatsen, onder bomen, de laatste volop in de zon in het kalkgrasland. Zaden van veel *Primula*-soorten ontkiemen slechts indien ze in het licht liggen en nadat ze enige dagen aan de vorst blootgesteld zijn geweest. De laatste factor is niet zo geheimzinnig als hij wel lijkt. Zaden kunnen slechts ontkiemen als de kiem instaat is water op te nemen. Doordat de zaadhuid van een groot aantal zaden ondoordringbaar is voor water, kunnen dergelijke zaden pas ontkiemen als deze huid beschadigd is. Dit kan o.a. gebeuren door vorst. Op zichzelf is het feit, dat zaden bij gedeelten over een periode van enige jaren ontkiemen voor de soort nuttig. Immers, zou door slechte weersomstandigheden een bepaalde soort dreigen vernietigd te worden, dan kunnen kiemplanten, welke in de daarop volgende jaren opkomen, het verlies weer goed maken. Zaden van talrijke Alpenplanten en niet alleen van *Primula*, kiemen zoals verscheidene liefhebbers tot hun teleurstelling ondervonden hebben, bijzonder slecht. Gunstige resultaten worden verkregen door deze zaden enige dagen in het vriesbakje van de koelkast te leggen en ze vervolgens pas uit te zaaien.

Het was de heer **van der Kruk** opgevallen, dat er in dit voorjaar zo verbazend veel

kiemplanten van de Esdoorn opkomen. Hij vermoedt nu dat dit in verband staat met de afgelopen strenge winter.

Broeder Arnoud merkte op, dat de vruchten van de Sleedoorn erg wrang zijn, maar dat deze, tenminste volgens de literatuur, na een vorstperiode, wel eetbaar zijn. Nu had hij van deze winter gebruik gemaakt om dat feit eens te toetsen, maar volgens hem waren ze toch ongenietbaar gebleven.

Mej. Janssen merkte naar aanleiding van krantenberichten over het voorkomen van wasbeertjes in Limburg op, dat zij in 1933 een jong exemplaar aangetroffen had voor haar huis in Meezenbroek.

NIEUWS UIT VENLO EN OMGEVING

In de afgelopen winter heeft ons genootschap contact gekregen met de *Tegelse Natuurvrienden*, een vereniging van vogelkenners. In de periode van strenge vorst heeft men zich met zovele andere in ons gewest ingespannen om in nood verkerende vogels te helpen. Uit het ons toegezonden rapport over de vogelvoedselactie nemen wij met toestemming van de secretaris, de heer **Gommans**, het volgende over:

Voedselplaatsen:

Langs de Maasoever Velden-Swalmen.

In de bossen van Tegelen-Reuver.

In de grote Peel te Ospel.

Op diverse landerijen in en om Tegelen, Belfeld, Reuver, Swalmen, Grubbenvorst en Sevenum.

Voederplaats op de Maasoever